Suomen riistakeskuksen asianumero: 239/00.01.00.02.00/2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntönne 30.9.2026, HE 157/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Asia: Suomen riistakeskuksen lausunto

Lausunto

Suomen riistakeskus kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Suomen riistakeskus pitää esityksen tavoitteita ja esitykseen sisältyviä ehdotuksia kannatettavina.

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Rekisteröityjen metsästysseurojen lisäksi Suomessa toimii merkittävä määrä rekisteröimättömiä yhdistyksiä eli käytännössä seurueita. Yhdistyslain mukaan yhdistys, jota ei ole merkitty rekisteriin, ei voi saada nimiinsä oikeuksia tai tehdä sitoumuksia eikä kantaa tai vastata. Rekisteröimättömän yhdistyksen puolesta tehdystä toimesta aiheutuneesta velvoitteesta vastaavat toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet henkilökohtaisesti ja yhteisvastuullisesti.

Lausunnon kohteena olevassa hallituksen esityksessä oikeushenkilön rangaistusvastuuta ei ehdoteta ulotettavaksi perusmuotoiseen metsästysrikokseen. Kuten maa- ja metsätalousministeriökin on todennut, metsästysrikokset ovat käytännössä lähes poikkeuksetta luonnollisten henkilöiden toimintaa.

Törkeään metsästysrikokseen sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään. Oikeushenkilö tuomitaan yhteisösakkoon, jos sen lakisääteiseen toimielimeen tai muuhun johtoon kuuluva taikka oikeushenkilössä tosiasiallista päätösvaltaa käyttävä on ollut osallinen rikokseen tai sallinut rikoksen tekemisen taikka jos sen toiminnassa ei ole noudatettu vaadittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta rikoksen ehkäisemiseksi. Yhteisösakkoon tuomitaan, vaikkei rikoksentekijää saada selville tai muusta syystä tuomita rangaistukseen. Rikos katsotaan oikeushenkilön toiminnassa tehdyksi, jos sen tekijä on toiminut oikeushenkilön puolesta tai hyväksi ja hän kuuluu oikeushenkilön johtoon tai on virka- tai työsuhteessa oikeushenkilöön taikka on toiminut oikeushenkilön edustajalta saamansa toimeksiannon perusteella.

Myös törkeät metsästysrikokset ovat tyypillisesti yksittäisten henkilöiden tai pienten henkilöryhmien tekemiä rikoksia. Oikeushenkilön rangaistusvastuun näkökulmasta rekisteröimättömyys voi näyttäytyä eräänlaisena etuna yhteisölle, koska yhteisösakon kohdistaminen seurueeseen voi olla vaikeampaa.

Oikeushenkilön rangaistusvastuun käytännön soveltamisala luonnonvararikoksissa jää kuitenkin varsin rajalliseksi. Valtaosassa tapauksista rikosoikeudellinen vastuu kohdistuu luonnollisiin henkilöihin eikä metsästystä harjoittavaan yhteisöön, joten asialla ei arvioida olevan käytännön vaikutusta yhdistysten toimintaan.

Sen sijaan Suomen riistakeskus katsoo, että oikeushenkilön rangaistusvastuun soveltamista väärän todistuksen antamiseen viranomaiselle tulisi arvioida. Erityisesti tilanteissa, joissa rekisteröity yhdistys toimii hakijana, voi jäädä epäselväksi, keneen rikosoikeudellinen vastuu viranomaiselle annettujen virheellisten tietojen osalta kohdistuu. Oikeushenkilön rangaistusvastuun soveltaminen voisi vahvistaa hakemuksissa annettujen tietojen oikeellisuutta sekä yhteisön vastuuta hakemusten valmistelussa.

Luonnonsuojelurikoksesta

Jatkossa luonnonsuojelurikoksesta olisi tuomittava myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta oikeudettomasti häiritsee Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella olevaa alueen suojelun perusteena olevan, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetussa neuvoston direktiivissä 92/43/ETY tarkoitetun eläinlajin yksilöä tai yksilöitä siten, että se haittaa merkittävästi lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista. Natura 2000 – verkostoon kuuluvat alueet ovat lähtökohtaisesti käytettävissä metsästykseen. Suomen riistakeskus pitää tärkeänä, että Natura-alueilla tapahtuvaa suojeltujen lajien häirintää koskevan sääntelyn suhde lailliseen metsästykseen, riistanhoitoon ja muuhun luonnon virkistyskäyttöön ilmenee riittävän selkeästi.

Jatkossa ilman lupaa toimimiseen rinnastettaisiin myös toimiminen toimivaltaisen viranomaisen myöntämän sellaisen luvan nojalla, jota haettaessa lupaviranomaista on erehdytetty luvan myöntämisen kannalta olennaisista seikoista, lahjottu tai pakotettu, taikka sellaisen luvan nojalla, joka ilmeisellä ja olennaisella tavalla rikkoo asiaankuuluvia aineellisoikeudellisia vaatimuksia. Suomen riistakeskus pitää tärkeänä, että luvansaajan luottamuksensuoja toteutuu myös jatkossa. Lähtökohtana tulee olla, että luvansaaja voi luottaa toimivaltaisen viranomaisen myöntämän luvan lainmukaisuuteen silloin, kun hän on lupaa hakiessaan antanut oikeat ja riittävät tiedot asian ratkaisemiseksi. Lupaviranomaisen erehdyttämisen ohella ilman lupaa toimimiseen voitaisiin rinnastaa myös toiminta sellaisen luvan nojalla, joka ilmeisellä ja olennaisella tavalla rikkoo asiaankuuluvia aineellisoikeudellisia vaatimuksia. Suomen riistakeskus katsoo, että tilanteissa, joissa lupapäätöksen virheellisyys johtuu viranomaisen tekemästä arviointivirheestä eikä luvansaajan menettelystä, rikosoikeudellisen vastuun kynnyksen tulee olla erityisen korkea.

Viestintä

Suomen riistakeskus korostaa, että lain voimaantulovaiheessa viestinnällä ja neuvonnalla on erityinen merkitys, jotta toimijat tunnistavat uudet velvoitteensa ja osaavat ottaa ne huomioon toiminnassaan.

SUOMEN RIISTAKESKUS

Saana Harju
hallintojuristi